

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ»
ІМЕНІ Т.Г. ШЕВЧЕНКА

Навчально-науковий
ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ ТА
СОЦІОГУМАНІТАРНИХ
ДИСЦИПЛІН
ІМЕНІ О.М. ЛАЗАРЕВСЬКОГО

КАФЕДРА
ІСТОРІЇ УКРАЇНИ, АРХЕОЛОГІЇ ТА
КРАЄЗНАВСТВА

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

ІСТОРІЯ КРИМУ

Освітній ступінь
Галузь знань
Спеціальність
Освітньо-професійна програма
Кількість кредитів
Рік підготовки, семестр
Компонент освітньо-професійної програми
Дні занять
Мова викладання
Консультації

Викладач
Контакти

бакалавр
03 Гуманітарні науки
032 Історія та археологія
Історія та археологія
4
3 рік, V семестр
вибірковий
згідно з розкладом
українська
понеділок 13.30–14.30; п'ятниця 12.00–13.00
(201 кабінет).
Петреченко Ірина Євгенівна
E-mail: petrechenko-ie@ukr.net

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

За Конституцією України та відповідно до норм міжнародного права, Крим є невід'ємною частиною нашої держави. Нинішній етап розвитку Української державності, ситуація, що склалася навколо Криму, вимагають додаткових зусиль для донесення правди про історію регіону та історію його народів.

Мета навчальної дисципліни «Історія Криму» є створення цілісного уявлення про політичний, соціально-економічний та культурний розвиток Криму та народів, які його населяли від найдавніших часів до сьогодення, усвідомлення причин, що визначили культурно-цивілізаційну своєрідність Криму, долучення до духовних і культурних надбань кримських татар та інших народів даного регіону, розвиток у майбутніх істориків толерантності та поваги до різних народів і культур.

Завдання навчальної дисципліни:

- набуття системних знань про факти, події, явища, тенденції з історії Криму та народів, які його населяли від найдавніших часів до сьогодення;
- долучення до духовних і культурних надбань і цінностей, історико-культурних традицій кримських татар та інших народів Криму;
- оволодіння практичними навичками роботи з історичними джерелами і науковою літературою, вміням критично аналізувати отриману з різних джерел інформацію, самостійно трактувати її; використовувати набуті знання у практичній роботі;
- розвиток історичного, критичного та творчого мислення;

- розвиток вміння виявляти взаємозв'язки між процесами у минулому та на сучасному етапі, аналізувати суспільні процеси в історії України та Криму у контексті європейської та світової історії;
- реалізація у навчальному процесі гуманістичної спрямованості історичної освіти, орієнтованість її на пріоритет загальнолюдських цінностей;
- формування толерантного ставлення та поваги до різних народів і культур;
- формування політичної та правової культури, громадянської свідомості, активної соціальної позиції.

Предметом навчальної дисципліни є політична, соціально-економічна, культурна історія Криму та народів, які проживали у регіоні від найдавніших часів до сьогодення.

Програма навчальної дисципліни складається з 4 змістових модулів:

Змістовий модуль 1. Крим від найдавніших часів до кінця XVIII ст.

Змістовий модуль 2. Крим у XIX – на початку XX ст.

Змістовий модуль 3. Крим у складі СРСР.

Змістовий модуль 4. Крим наприкінці XX – на початку XXI ст.

ФОРМУВАННЯ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ І РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Шифр згідно ОПП	Компетентності
ЗК 3.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
ЗК 4.	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК 6.	Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.
СК 1.	Усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами в минулому та сучасності.
СК 2.	Усвідомлення відмінностей в історіографічних поглядах різних періодів та в різних контекстах.
СК 4.	Здатність використовувати у професійній діяльності наукові праці та інформаційно-довідкові видання (бібліографічні довідники, путівники до архівних фондів, архівні описи тощо), сучасні інформаційно-пошукові системи.
СК 5.	Здатність відшукувати необхідні для освітньої та наукової діяльності історичні джерела (архівні та опубліковані документи, етнографічні, картографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т. п.).
СК 8.	Здатність використовувати у фаховій діяльності знання гуманітарних та соціальних наук, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні й соціальні події та явища.
СК 9.	Здатність працювати з історичними текстами і документами, коментувати, анотувати їх відповідно до певних критеріїв; презентувати і обговорювати результати наукових досліджень.
СК 10.	Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією.
СК 13.	Здатність визначати причинно-наслідкові зв'язки розвитку людської цивілізації, основні етапи її становлення.
СК 14.	Здатність визначати загальні закономірності та особливості історичного розвитку країн світу, визначати місце історії України у контексті світової історії.
Програмні результати навчання	
ПРН 1.	Знати найважливіші факти історичного минулого українського народу і історії людства загалом, а також мати більш глибокі знання про певний історичний період або проблему.
ПРН 2.	Розуміти контекст і причини відповідних історичних подій та використовувати ці знання у професійній діяльності.
ПРН 6.	Виявляти взаємозв'язки між процесами у минулому та на сучасному етапі, аналізувати суспільні процеси в історії України у контексті європейської та світової історії.
ПРН 13.	Розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів

України, Європи та світу, фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот, ефективно співпрацювати з носіями різних історичних та культурних цінностей.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	Разом	у тому числі					Разом	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Крим від найдавніших часів до кінця XVIII ст.												
Тема 1. Вступ	3	1				2	3					3
Тема 2. Стародавній Крим	9	3				6	9					9
Тема 3. Крим за доби Середньовіччя (V – XV ст.)	10	2	2			6	10	2				8
Тема 4. Кримське ханство	14	4	2			8	14	2				12
Разом за змістовим модулем 1	36	10	4			22	36	4				32
Змістовий модуль 2. Крим у XIX – на початку XX ст.												
Тема 5. Крим у складі Російської імперії	10	4				6	10	2				8
Тема 6. Крим у період війн і революцій (1917 – 1920 рр.)	10	2	2			6	10	2				8
Разом за змістовим модулем 2	20	6	2			12	20	4				16
Змістовий модуль 3. Крим у складі СРСР												
Тема 7. Кримська АРСР і кримські татари (1921 – 1941 рр.)	8	2				6	8	2				6
Тема 8. Крим і кримські татари у Другій світовій війні	10	2	2			6	10		2			8
Тема 9. Передача Криму УРСР.	10	2	2			6	10		2			8
Тема 10. Боротьба кримськотатарського народу за повернення на історичну батьківщину	8		2			6	8					8
Разом за змістовим модулем 3	36	6	6			24	36	2	4			30
Змістовий модуль 4. Крим наприкінці XX – на початку XXI ст.												
Тема 11. Крим у незалежній Україні	10	4				6	10	2				8
Тема 12. Анексія Криму Росією	8		2			6	8		2			6

Тема 13. Культурна спадщина Криму	10	4				6	10		2			8
Разом за змістовим модулем 4	28	8	2			18	28	2	4			22
Усього годин	120	30	14			76	120	12	8			100

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Крим за доби Середньовіччя	2
2	Кримське ханство	2
3	Кримськотатарська революція 1917 – 1918 рр.	2
4	Депортація кримських татар 1944 р.	2
5	Передача Криму УРСР	2
6	Боротьба кримськотатарського народу за повернення на історичну батьківщину	2
6	Анексія Криму Російською Федерацією	2
Усього годин практичних занять		14

Рекомендовані джерела, література та інформаційні ресурси

Джерела

1. Бикова Т.Б. Уряди Криму (1917 – 1921 рр.). Документи // Уряди України у ХХ ст.: науково-документальне видання / НАН України. Інститут історії та ін. Київ, 2001.
2. Крим в умовах суспільно-політичних трансформацій (1940–2015): Збірник документів та матеріалів. Київ: ТОВ «Видавництво «Кліо», 2016. 1092 с. URL: <http://resource.history.org.ua/item/11024>
3. Кримські татари. 1944 – 1994 рр. : статті, документи, свідчення очевидців / редкол. Ю.З. Данилюк [та ін.]. Київ: Рідний край, 1995. 363 с. URL: <http://resource.history.org.ua/item/0009385>
4. Кримські татари: шлях до повернення. Кримськотатарський національний рух (друга половина 1940-х – початок 1990-х років) очима радянських спецслужб: Збірник документів та матеріалів. Ч. 1 / ред. кол. В.А. Смолій [та ін.]. Київ: Інститут історії України НАН України, 2004. 396 с.
5. Кримськотатарський національний рух у 1917 – 1920 рр. за архівами комуністичних спецслужб / Упоряд. Іванець А., Когут А. Київ: К.І.С., 2019. 448 с.
6. Кримськотатарський національний рух у 1950 – 1980-х рр. за документами КДБ (вступну статтю і документи підготував О.Г.Бажан) // Український історичний журнал. 2004. №4. С. 126–140.
7. Національна безпека України: кримський вектор: збірник документів і матеріалів (1917–2014 рр.); у 5 ч. Львів, Ліга-Прес, 2015. Ч.1.

Основна література

8. Крим: шлях крізь віки. Історія у запитаннях і відповідях / Відп. ред. В.А. Смолій. Київ: Інститут історії України, 2014. 456 с. URL: <http://history.org.ua/LiberUA/978-966-02-7228-6/978-966-02-7228-6.pdf>
9. Крим в етнополітичному вимірі / М. Панчук, Г. Бекірова, В. Ганкевич та ін. Київ: Світогляд, 2005. 533 с.

10. Крим від античності до сьогодення: Історичні студії / Відп. ред. В. Смолій. Київ: Інститут історії України НАН України, 2014. 708 с. URL: <http://resource.history.org.ua/item/0009799>
11. Крисаренко В. Історія Криму. Кримське ханство: Навчальний посібник. Київ: ЛТД «Твім інтер», 2000. 335 с.
12. Кульчицький С., Якубова Л. Кримський вузол. Київ: ТОВ Видавництво «Кліо», 2019. 496 с.
13. Лицарі Дикого Поля. Плугом і мушкетом: Український шлях до Чорного моря. Харків : КСД, 2016. 352 с.
14. Наш Крим: неросійські історії українського півострова: збірник статей. Київ: К.І.С., 2016. 315 с. URL: https://old.uinp.gov.ua/sites/default/files/nash_krym_2016.pdf
15. Сергійчук, В. Український Крим. Київ: Укр. Вид. Спілка, 2001. 304 с.
16. Смолій В., Кульчицький С., Якубова Л. Донбас і Крим в економічному, суспільно-політичному та етнокультурному просторі України: історичний досвід, модерні виклики, перспективи (Аналітична доповідь). Київ: Інститут історії України, 2016. 616 с.
17. Смолій В., Якубова Л. Крим і Донбас: проблеми й перспективи інтеграції в модерний український проект (аналітична записка) Київ: Інститут історії України, 2019. 116 с. URL: http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=e lib_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21COLORTERMS=0&S21STR=0014596

Допоміжна література

18. Адамовський, В. І. Депортація народів Криму у другій половині 1940-х років та проблема їх адаптації на сучасному етапі / В. І. Адамовський // Історія України: маловідомі імена, події, факти : збірник статей. Київ, 2005. Вип. 30. С. 186–200.
19. Ольговський С.Я. Давньогрецькі міста-колонії Північного Причорномор'я: навчальний посібник. Київ: КНУКіМ, 2007.
20. Бикова Т. Історичні передумови й перебіг ленінсько-сталінської кампанії татаризації в Кримській АСРР (1921–1928 рр.) Київ: Інститут історії України, 2020. URL: http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=e lib_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21COLORTERMS=0&S21STR=0015334
21. Бикова Т.Б. Кримські крайові уряди, 1918 – 1919 рр. // Проблеми історії України: факти, судження, пошуки: міжвідомчий збірник наукових праць. Київ: Інститут історії України НАН України, 2005. Вип. 14. С. 45–58.
22. Бикова Т. Кримськотатарський аспект національної політики Кремля у Кримській АСРР (1921–1928 рр.) / Т. Бикова // Український історичний журнал. 2018. № 1. С. 98–125.
23. Бикова Т. Організація Кримської Соціалістичної Радянської Республіки у 1919 р. / Т. Бикова // Проблеми історії України: факти, судження, пошуки : міжвідом. зб. наук. праць / від. ред. С. Кульчицький. Київ, 2005. Вип. 13. С. 118–159.
24. Бекірова Г. Джафер Сейдамет // Наш Крим: неросійські історії українського півострова: зб. статей. Київ К.І.С., 2016. С.101–111.
25. Бекірова Г. Пів століття опору. Кримські татари від вигнання до повернення (1941 – 1991 роки): нарис політичної історії. Київ: Критика, 2017. 480 с.
26. Брехуненко В. Дипломатія українського козацтва й Кримський ханат: невідомі сторінки укладення першого козацько-кримського договору 1624 р. // Україна дипломатична. Науковий щорічник. Вип. III. Київ, 2003. С. 356–378.
27. Войтович Л. Формування кримськотатарського народу: вступ до етногенезу / Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. Біла Церква, 2009. 214 с. Режим доступу: <https://bit.ly/2ENMRan>
28. Галенко О. І. Про татарські набіги на українські землі // Український історичний журнал. 2003. №6. С. 52–68.

29. Галушка А. Військова справа та війни доби Кримського ханату // Поле битви — Україна. Від "володарів степу" до "кіборгів". Воєнна історія України від давнини до сьогодення. Харків: КСД, 2016. С. 187–230.
30. Гайворонский О. Повелители двух материков. Т. I. Крымские ханы XV - XVI столетий и борьба за наследство Великой Орды. Київ – Бахчисарай: Оранта, Майстерня книги, 2007. 368 с.
31. Гайворонский О. Повелители двух материков. Т. II. Крымские ханы первой половины XVII столетия в борьбе за самостоятельность и единовластие. Київ – Бахчисарай: Оранта, Майстерня книги, 2009. 272 с.
32. Генуезька спадщина на теренах України: етнодержавознавчий вимір / О.А. Гавриленко, О.М. Сівальньов, В.В. Цибулькін. Харків: Точка, 2017. 260 с.
33. Головченко В. Кримське питання у зовнішній політиці Центральної Ради й гетьманату Павла Скоропадського / В. Головченко // Пам'ять століть. 2008. № 4. С. 64–71.
34. Громенко С. Великая гражданская война 1917 – 1921 гг. в Крыму (1918 – 1920 гг) // 500 битв за Крым. Київ: Издательский дом «Стилос», 2016. 264 с.
35. Громенко С. Art Etkenmen (Я поклявся) : Роман Челебіджіхан // Наш Крим: неросійські історії українського півострова: зб. Статей. Київ: К.І.С., 2016. С.101–111.
36. Громенко С. Забута перемога. Кримська операція Петра Болбочана 1918 року. Київ: К.І.С., 1918. 266 с.
37. Грибовський В.В. Ханська Україна // Лицарі Дикого Поля. Плугом і мушкетом. Український шлях до Чорного моря. Харків: КСД, 2016. С. 227–240.
38. Гулевич В.Н. Кримське ханство й Північне Причорномор'я в період правління Гаджи Гірея (1442 – 1466 рр.) // Український історичний журнал. 2014. № 6. С. 4–28.
39. Дашкевич Я.Р. Українці в Криму (XV – XX ст.) // Україна вчора і нині: Нариси, виступи, есе. Київ, 1993. С. 100–116.
40. Діденко І. Німецький чинник у відносинах Української Держави і Криму (травень-листопад 1918 року) / І. Діденко // Київська старовина. 2008. № 4. С. 81–91.
41. Івангородський К. В. Проблеми ясиру в контексті між спільних взаємин України та Кримського ханства (XV – XVII ст.) // Україна соборна: Зб. наук. ст. Вип. 4. Т.2. Київ, 2006.
42. Івангородський К. В. Динаміка мирних міжспільнотних взаємин України та Кримського ханства в XVI – XVII ст. // Вісник Черкаського університету. Серія: Історичні науки. 2006. Вип.90. С. 35–49.
43. Іванець А. Кримська проблема в діяльності УНР періоду Директорії (кінець 1918 – 1920 рр.). Сімферополь: ДОЛЯ, 2013. 176 с.
44. Іванець А. Перший Курултай: від кримськотатарських установчих зборів до національного парламенту. (1917 – 1918 рр.). Київ: ТОВ «Видавництво «КЛЮ»», 2016. 160 с.
45. Італійські колонії в Криму // Уривалкін О. М. Історія України (середина XIII – середина XVII ст.). Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти. Київ, 2005. С. 176–182.
46. Каліберда, Ю. Кримська Народна Республіка у боротьбі з більшовиками (грудень 1917 – січень 1918 рр.) / Ю. Каліберда // Пам'ять століть. 2010. № 4-5. С. 115–123.
47. Князівство Феодоро // Уривалкін О. М. Історія України (середина XIII – середина XVII ст.). Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти. Київ, 2005. С. 182–184.
48. Кондратюк Г.М. Національна політика в Кримській АРСР у 20 – 30 роках XX століття: монографія. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2014. 252 с.
49. Короленко, Б. А. Колонізація Криму 80 – 90-х рр. XVIII ст. як інструмент демографічної політики Російської імперії // Наукові записки Вінницького державного педагогічного ін.] Вінниця, 2012. Вип. 20. С. 28–37.
50. Котляр Н. Політика коренізації в Криму в 20–30-ті рр. XX ст. // Проблеми історії України: факти, судження, пошуки: Міжвід. зб. наук. праць. Вип. 9. Київ, 2003. С. 243–251.
51. Кримська війна: історія та уроки. 1853–1856 рр. Матеріали міжнар. військ.-істор. конф. 27–29 вересня 2013 р. у Севастополі. Київ, 2013.

52. Кримський Агатангел. Історія Туреччини. Київ ; Львів : Олір, 1996. 287 с. : іл.
53. Назарчук Т. Особливості суспільно-політичного, наукового та культурного розвитку Кримської АСРР / Т. Назарчук // Краєзнавство. 2009. № 1–2. С. 64–71.
54. Наш Крим = Our Crimea = Bizim Qirimimiz. Вип. 1: Збірка статей за матеріалами Першої Міжнародної наукової конференції “Крим в історії України”, присвяченої 700-літтю спорудження мечеті хана Узбека в Старому Криму / За ред. Д.С. Гордієнка та В.В. Корнієнка. Київ, 2015. 264 с.
55. Панашенко В.В. Кримське ханство у XV – XVIII ст. // Український історичний журнал. 1989. №1. С. 54–64.
56. Пенской В. В. Военный потенциал Крымского ханства в конце XV – начале XVII в. // Восток. Афроазиатские общества: история и современность. 2010. №2. С. 56–66.
57. Петrenchенко І.Є. Кримськотатарський просвітител-реформатор Ісмаїл Гаспринський // Дослідницькі підходи до історико-педагогічних розвідок: від традицій до новацій: Збірник матеріалів науково-методологічного семінару з історії освіти, 21 жовтня 2020 р., Київ / НАПН України, Від-ня заг. педагогіки та філософії освіти, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та ін.; [редкол.: Березівська Л. Д. (голова редкол.), Сухомлинська О. В., Тарнавська С. В.]. Київ : ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. 2020. С. 28.
58. Петrenchенко І.Є. Історія Криму як компонент освітньої програми підготовки майбутніх учителів історії // «Актуальні проблеми історичної освіти» Збірник матеріалів Усеукраїнської науково-практичної конференції з (Херсон, 18 березня 2021 р.). Херсон, 2021. С. 32–38.
59. Пуздровский А.Е. Крымская Скифия II в. до н.э. — III в. н.э. Погребальные памятники. Симферополь, 2007.
60. Реабілітовані історією. Автономная республика Крым. Книга 1 Симферополь, 2004; Книга 2. Симферополь, 2006; Книга 3. Киев; Симферополь, 2006; Книга 4. Симферополь, 2008; Книга 5. Симферополь, 2009; Книга 6. Симферополь, 2013.
61. Сацький П.В. Крим: шлях до України (1945 – 1954 рр.): монографія. Київ: КНЕУ, 2019. 522 с.
62. Смирнов В. Д. Крымское ханство под верховенством Османской Порты: в 2-х томах. Москва: Издательский дом «Рубежи XXI», 2005.
63. Смолій В, Якубова Л. Історичний контекст формування проекту *руський мир* та практика його реалізації в Криму й на Донбасі: Аналітична записка. Київ, Інститут історії України, 2018 144 с.
64. Стороженко І. С. Военная доктрина Крымского ханства конца XV – середины XVII ст. // Україна–Туреччина: минуле, сучасне та майбутнє: зб. наук. праць. Київ: Денек, 2004. С.95–103.
65. Стороженко І. С. Кримське ханство кінця XV – середини XVII ст. як складова частина Великого Кордону України // Київська старовина. 2006. №5. С.3–12.
66. Хаяли, Р. Репрессивная политика советского государства в отношении крымских татар (1921 – 1941 гг.) / Р. Хаяли // З архівів ВУЧК–ГПУ–НКВД–КГБ : наук. і док. журн. / голов. ред. О. Рубльов. Київ–Харків, 2009. № 1 (32). С. 71–86.
67. Храпунов И. Древняя история Крыма. Симферополь: ДОЛЯ, 2005. 272 с.
68. Храпунов И.Н. Этническая история Крыма в раннем железном веке (Боспорские исследования. Вып. VI). Симферополь; Керчь: Керченская городская типография, 2004. 239 с.
69. Якубова Л. Етнічні меншини в суспільно-політичному та культурному житті УСРР. Київ, 2006. 506 с.
70. Якубова Л.Д. Національне адміністративно-територіальне будівництво в УСРР/УРСР 1924–1940 [Електронний ресурс] // Енциклопедія історії України:Т. 7: Мі-О / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. Київ: В-во “Наукова думка”, 2010. URL: http://www.history.org.ua/?termin=Natsionalni_rajony
71. Якубова Л. Повсякденне життя етнічних меншин радянської України у міжвоєнну добу. Київ: Інститут історії України, 2011. 339 с

72. Якубова Л. Соціально-економічне становище етнічних меншин в УСРР (20-і – початок 30-х років ХХ ст.). Київ: Інститут історії України НАН України, 2004. 456 с.
73. Якубова Л., Головка В, Примаченко Я. Русский мир на Донбасі та в Криму: історичні витоки, політична технологія, інструмент агресії: Аналітична доповідь. Київ: Інститут історії України, 2018. 227 с. URL: http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=e lib_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21COLORTERMS=0&S21STR=0013906
74. Яремчук, В. Д. Крим: спільність історичної долі кримських татар та українців // Проблеми інтеграції кримських репатріантів в українське суспільство. Київ: «Стилос», 2004. С. 255–263.

Інформаційні ресурси

www.history.org.ua

Освітній курс «Кримські татари: історія. Культура. Мистецтво». URL: <https://www.bilgi.in.ua/courses/kurs-krymsky-tatary-istoriia-kultura-mystetstvo>.

Офіційний сайт Меджлісу Кримсьоготатарського народу. URL: <http://qtmm.org>

Більше, ніж Крим. URL: <https://www.facebook.com/morethancrimea/>

Історія та культура кримських татар. URL: <https://www.facebook.com/groups/1437995133164271/>

Кримський дім. URL: <https://www.facebook.com/CrimeanHouseKyiv/>

Кримська родина. URL: <https://www.facebook.com/thecrimeanfamily>

ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дефлайнів та перескладання. Роботи (проекти, презентації, есе, реферати, тести тощо), які виконуються із порушенням встановлених викладачем термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від максимально можливої кількості балів за даний вид діяльності). Перескладання пропущених занять або завдань самостійної роботи відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний, працевлаштування тощо). Відвідування аудиторних занять є бажаним. Теми пропущених занять студент опрацьовує самостійно.

Політика щодо академічної доброчесності. Студенти керуються нормами «Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти в національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка» (2019 р.; Інтернет-ресурс: <https://drive.google.com/file/d/1kpvtbTTnlgy2Tz29iNvgwlMe84tMAkRg/view>). У процесі навчання забороняються академічний плагіат, фабрикація та фальсифікація результатів, списування (при написанні контрольної роботи та складанні іспиту), хабарництво.

Політика щодо викладання. Викладання навчальної дисципліни відбувається на засадах студентоцентризму, антропоцентризму, гуманізму, поваги до соціокультурного плюралізму.

Студент має право:

- вільно висловлювати свої думки усно або письмово, аргументуючи їх знаннями з історії України, всесвітньої історії, права;
- вносити пропозиції щодо формування та реалізації власної освітньої траєкторії; активізації власної самостійної пізнавальної діяльності, форм і методів проведення аудиторних занять;
- відпрацьовувати пропущені заняття в установленому порядку;
- отримати індивідуальні консультації у викладача.

Студент зобов'язаний:

- брати активну участь у роботі під час аудиторних занять, не запізнюватися на заняття (виняток можуть становити запізнення з поважних причин), дотримуватися правил суспільної поведінки, поважати думки та права інших студентів і викладача;
- виконувати завдання, визначені для практичних занять і самостійної роботи;

- набрати під час вивчення навчальної дисципліни (разом з балами за залік) мінімум 60 балів.

Розподіл балів

Види оцінювання	Кількість балів
Робота студента на практичному занятті (у т. числі усна доповідь, доповнення, активність під час дискусій)	42
Опрацювання тематичних завдань для самостійної роботи	23
Контрольна робота	10
Залік	25
Усього	100